

Blok 7: les 1, 2, 5 (taak 5a), 16,
peiltaak week 3
Blok 8: eigen taken, les 14, les 19

Verhoudingen

HOOFDDOEL

Verhoudingstabellen gebruiken.

REKENWOORDENSCHAT

de verhoudingstabel

EXTRA MATERIAAL LES 1

- geleide instructie en verlengde instructie: wisbordje (per kind)
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 2

- geleide instructie en verlengde instructie: wisbordje (per kind)
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Verhoudingen

Je leert een verhoudingstabel te gebruiken met handig vermenigvuldigen en delen.

Je leert rekenen met verhoudingen in onder andere cirkeldiagrammen, met een verhoudingstabel en met breuken.

groep 6 blok 7 doel 1

Hoeveel ijsjes zijn dat? Reken uit met de verhoudingstabel in je rekenschrift.

In 2 pakken gaan 6 ijsjes.
Hoeveel ijsjes gaan in 3 pakken?
Dat zijn ijsjes.

pakken	2		
ijsjes	6		

groep 7 blok 4 doel 4

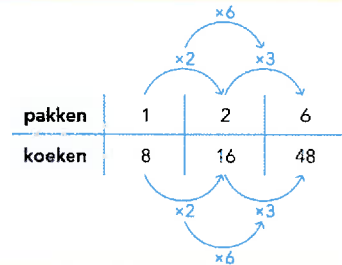
Hoeveel gezinnen zijn dat? Reken uit met de verhoudingstabel in je rekenschrift.

1 op de 4 gezinnen gaat met de tent op vakantie.
Van 40 gezinnen zijn dat er

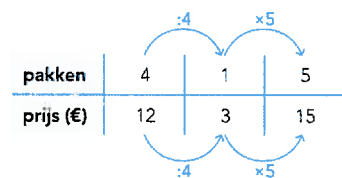
Activiteit gebruiken met de tent, met een verhoudingstabel

Hulp

In 1 pak zitten 8 koeken.
Hoeveel koeken zitten in 2 pakken? 16 koeken
En in 6 pakken? 48 koeken

4 pakken stroopwafels kosten € 12,-.
Hoeveel kosten 5 pakken?
antwoord: € 15,-

Voorbeeldsommen uit de basistaak

pizza's	2	4	40
prijs (€)	15		150

Reken uit met een verhoudingstabel in je rekenschrift.

2 pizza's kosten € 15,-.
Hoeveel kosten 40 pizza's?

antwoord: €

dozen	24	4	20
blikjes	72		

Reken uit met een verhoudingstabel in je rekenschrift.

In 24 dozen gaan 72 blikjes.
Hoeveel blikjes gaan in 20 dozen?

antwoord: blikjes

Blok 7: les 3, 4, 5 (taak 5b), 16,
peiltaak week 3
Blok 8: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen

HOOFDDOEL

Kolomsgewijs vermenigvuldigen:
sommen als 6×284

In groep 5 hebben de kinderen leren vermenigvuldigen met de basisstrategie splitsen ($4 \times 36 \rightarrow 4 \times 30 + 4 \times 6$). In dit blok, voordat we gaan cijferen, is er eerst aandacht voor de tussenvorm: kolomsgewijs rekenen. Het kolomsgewijs rekenen sluit mooi aan op het rekenen met de basisstrategie splitsen. Het enige nieuwe is dat de getallen nu groter zijn (nu ook honderdtallen), en dat de antwoorden onder elkaar worden geschreven. Er wordt nog steeds met getallen gewerkt en niet met cijfers. Hierdoor is dit een veel inzichtelijker manier van rekenen. Het is bovendien minder foutgevoelig dan het cijferen, omdat de kinderen beter begrijpen wat ze doen. Kinderen die op FS-niveau werken mogen (langer) kolomsgewijs blijven rekenen. Kinderen op S-niveau maken snel de overstap naar het cijferen.

EXTRA MATERIAAL LES 3

- geleide instructie: wisbordje
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 4

- geleide instructie: wisbordje
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Vermenigvuldigen en delen

Je leert sommen als $826 : 9$ (met rest) uitrekenen met de basisstrategie splitsen.

Je leert sommen als 6×284 kolomsgewijs uit te rekenen en je begrijpt wat je opschrijft.

- Je leert schattend vermenigvuldigen en delen in rekenverhalen met geld. (les 6)
- Je leert schattend vermenigvuldigen en delen met ronde getallen. (les 7)

groep 6 blok 6 doel 4

Reken uit met splitsen. Schrijf de hulpsommen op in je rekschrift.

groep 6 blok 7 doel 2

Reken kolomsgewijs.

4×213

groep 6 blok 8 doel 3

Schat het antwoord. Reken met ronde getallen.

$6008 : 298 =$

Hulp

	2 8 4		2 8 4
	_____		_____
	6		6
	x		x
$6 \times 200 =$	1 2 0 0		1 2 0 0
$6 \times 80 =$	4 8 0		4 8 0
$6 \times 4 =$	2 4		2 4
	_____		_____
	1 7 0 4		1 7 0 4

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Reken kolomsgewijs. Je mag leggen met geld.

4 6 7
 4
_____ x

Reken kolomsgewijs.

4 3 6
 7
_____ x

Blok 7: les 6, 7, 10 (taak 10a), 17, peiltaak week 4
 Blok 8: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen

HOOFDDOEL

Sommen als $454 - 237$ cijferend aftrekken (max $1 \times$ inwisselen)

REKENWOORDENSCHAT

cijferend aftrekken

Het cijferend aftrekken komt na kolomsgewijs aftrekken. Het verschil is dat we bij het cijferen de getallen niet meer in hun waarde laten. We werken met cijfers in plaats van met getallen. Het is abstracter. De kinderen moeten kolomsgewijs aftrekken goed beheersen voordat zij de overstap maken naar het cijferend aftrekken.

Kinderen op F-niveau voor wie dit te snel gaat, oefenen gewoon verder met kolomsgewijs aftrekken. Het cijferen wordt ook weer in geldcontexten aangeleerd. Ook hierbij is van belang dat de kinderen de notatie goed begrijpen voordat ze ermee gaan oefenen.

In deze lessen besteden we ook aandacht aan het kiezen tussen hoofdrekenen en cijferen. Dit om te voorkomen dat kinderen straks zonder nadenken bij alle sommen gaan cijferen. Het is een onderdeel van getalgevoeligheid.

EXTRA MATERIAAL LES 6

- speelgoedgeld: 5 briefjes van € 100, 20 briefjes van € 10, 20 munten van € 1 (per tweetal)
- geleide instructie: speelgoedgeld: 5 briefjes van € 100, 12 briefjes van € 10, 16 munten van € 1 (voor de leerkracht), wisbordje (per kind)
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 7

- geleide instructie: wisbordje (per kind)
- verlengde instructie: speelgoedgeld: 9 briefjes van € 100, 19 briefjes van € 10, 19 munten van € 1 (per kind)
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Optellen en aftrekken

Je kunt sommen als $423 - 248$ kolomsgewijs aftrekken en je begrijpt wat je opschrijft.

- Je leert sommen als $454 - 237$ cijferend aftrekken en je begrijpt wat je opschrijft.
- Je leert sommen als $454 - 237$ cijferend of kolomsgewijs aftrekken en je begrijpt wat je opschrijft.

- Je leert sommen als $432 - 263$ en $1705 - 346$ cijferend aftrekken.
- Je leert sommen als $432 - 263$ en $402 - 267$ cijferend of kolomsgewijs aftrekken.

groep 6 | blok 5 | doel 4

Reken kolomsgewijs.

$$\begin{array}{r} 423 - 248 = \\ \square \end{array}$$

groep 6 | blok 7 | doel 3

Reken uit met cijferen.

$$\begin{array}{r} 454 - 237 = \\ \square \end{array}$$

groep 6 | blok 7 | doel 4

Reken uit met cijferen.

$$\begin{array}{r} 422 - 263 = \\ \square \end{array}$$

Hulp

cijferen

$$\begin{array}{r} 3 \overset{5}{\cancel{5}} \overset{12}{\cancel{12}} \\ \underline{2 \ 3 \ 5} \\ 1 \ 2 \ 7 \end{array}$$

stap 1: achteraan beginnen, bij de munten van € 1,-. $\rightarrow 2 - 5 = ?$
 Dat gaat niet. \rightarrow Tientje inwisselen. Nu 5 tientjes en 12 munten van € 1,-.
 Bij de munten van € 1,-: $12 - 5 = 7$

stap 2: bij de tientjes: $5 - 3 = 2$

stap 3: bij de honderdjes: $3 - 2 = 1$

kolomsgewijs aftrekken

$$\begin{array}{r} 3 \ 6 \ 2 \\ \underline{2 \ 3 \ 5} \\ 1 \ 0 \ 0 \\ \ 3 \ 0 \\ \ \underline{-3} \\ 1 \ 2 \ 7 \end{array}$$

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Reken uit met cijferen.

$$\begin{array}{r} 8 \ 9 \ 3 \\ \underline{4 \ 2 \ 5} \\ \square \end{array}$$

Reken uit met cijferen.

$$427 - 193 =$$

$$\begin{array}{r} \square \\ \underline{} \\ \end{array}$$

Blok 6: les 8, 9, 10 (taak 10b), 17, peiltaak week 4
 Blok 7: eigen taken, les 14, les 19

Bewerkingen

HOOFDDOEL

Sommen als $432 - 263$ en $1705 - 346$ cijferend aftrekken.

REKENWOORDENSCHAT

cijfergroepje

In de vorige lessen hebben de kinderen cijferend leren aftrekken met maximaal 1 x inwisselen. Nu leren ze cijferend aftrekken met maximaal 2 x inwisselen en bij een cijfergroepje. Voor kinderen die werken op FS niveau geldt: wanneer zij het kolomsgewijs aftrekken nog niet vlot beheersen, dan oefenen zij daar zelfstandig verder mee. Zij maken de overstap naar het cijferen later.

EXTRA MATERIAAL LES 8

- geleide en verlengde instructie: speelgoedgeld: 10 briefjes van € 100, 20 briefjes van € 10, 20 munten van € 1 (per tweetal)
- wisbordje (per kind)
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 9

- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Optellen en aftrekken

- Je leert sommen als $454 - 237$ cijferend aftrekken en je begrijpt wat je opschrijft.
- Je leert sommen als $454 - 237$ cijferend of kolomsgewijs aftrekken en je begrijpt wat je opschrijft.

- Je leert sommen als $432 - 263$ en $1705 - 346$ cijferend aftrekken.
- Je leert sommen als $432 - 263$ en $402 - 267$ cijferend of kolomsgewijs aftrekken.

groep 6 blok 7 doel 3

Reken uit met cijferen.

$$\begin{array}{r} 454 - 237 = \\ \square \end{array}$$

groep 6 blok 7 doel 4

Reken uit met cijferen.

$$432 - 263 =$$

Hulp

cijferen

$$\begin{array}{r} 454 \\ -237 \\ \hline 1157 \end{array}$$

stap 1: achteraan beginnen, bij de munten van € 1,- → $2 - 5 = ?$
 Dat gaat niet. → Tientje inwisselen. Nu 1 tientje en 12 munten van € 1,-.
 $12 - 5 = 7$

stap 2: bij de tientjes: $1 - 6 = ?$ Dat gaat niet. → Honderdje inwisselen.
 Nu 3 honderdjes en 11 tientjes.
 $11 - 6 = 5$

stap 3: bij de honderdjes: $3 - 2 = 1$

kolomsgewijs aftrekken

$$\begin{array}{r} 422 \\ 265 \\ \hline 200 \\ -40 \\ \hline -3+ \\ \hline 157 \end{array}$$

Cijferen.

$$\begin{array}{r} 402 \\ -267 \\ \hline 135 \end{array}$$

stap 1: achteraan beginnen, bij de munten van € 1,- → $2 - 7 = ?$
 Dat gaat niet. → Inwisselen. Er zijn geen tientjes. Wel 4 honderdjes, dat zijn 40 tientjes. Tientje inwisselen. Nu 39 tientjes en 12 munten van € 1,-.
 $12 - 7 = 5$

stap 2: bij de tientjes: $9 - 6 = 3$

stap 3: bij de honderdjes: $3 - 2 = 1$

kolomsgewijs aftrekken

$$\begin{array}{r} 402 \\ 267 \\ \hline 200 \\ -60 \\ \hline -5+ \\ \hline 135 \end{array}$$

Voorbeeldsommen uit de basistaak

Reken uit met cijferen.

$$\begin{array}{r} 661 \\ 187 \\ \hline \square \end{array}$$

Reken uit met cijferen.

$$503 - 265 =$$

Blok 6: les 11, 12, 15, 18
 Blok 7: eigen taken, les 14, les 19,
 peiltaak week 1

Meten en meetkunde

HOOFDDOEL

De notatie dd-mm-jjjj gebruiken bij berekeningen met en zonder kalender.

REKENWOORDENSCHAT

- het decennium
- het kwartaal
- het millennium
- de schrikkeljaar
- het schrikkeljaar
- S** de Romeinse cijfers
- de tijdbalk

EXTRA MATERIAAL LES 11

- huidige jaarkalender op papier of digitaal (leerkracht)
- observatieformulier.pdf

EXTRA MATERIAAL LES 12

- verlengde instructie: lege tijdbalk
- observatieformulier.pdf

Lesdoel

Tijd

- Je leert tijden aflezen en aangeven op de seconde nauwkeurig. (les 11)
- Je leert tijden omrekenen in minuten en seconden. (les 12)

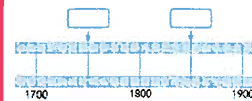
- Je leert een datum opschrijven in cijfers (dag-maand-jaar). (les 11)
- Je leert een datum berekenen met en zonder kalender. (les 11)
- Je leert een tijdbalk gebruiken bij het rekenen met jaartallen. (les 12)

- Je leert de weeknotatie op een kalender gebruiken.
- Je leert de tijdsduur berekenen in dagen, uren, minuten en seconden.
- Je leert de tijdsduur berekenen in dagen, uren en minuten.
- Je leert een begintijd of eindtijd berekenen.

groep 6 blok 5 doel 5
 Hoe laat is het?

groep 6 blok 7 doel 5
 Vul de jaartallen in.

groep 7 blok 2 doel 5
 Vul in.

ma	4	11	18	25
di	5	12	19	26
wo	6	13	20	27
do	7	14	21	28
vr	8	15	22	29
za	9	16	23	30
zo	10	17	24	31

Hulp

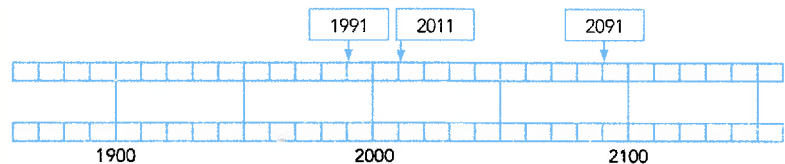
2020	
februari	maart
ma	3 10 17 24
di	4 11 18 25
wo	5 12 19 26
do	6 13 20 27
vr	7 14 21 28
za	1 8 15 22 29
zo	2 9 16 23

08 - 02 - 2020
 dag maand jaar

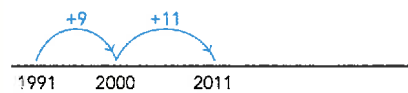
Het is zaterdag 8 februari 2020.

2020 kun je delen door 4.
 2020 is dus een schrikkeljaar.
 Februari heeft dan 29 dagen.
 29-02-2020 is 29 februari 2020,
 schrikkeldag. 1 week later is het
 07-03-2020, 7 maart 2020.

Op een tijdbalk kun je zien wanneer iets gebeurd is of nog gaat gebeuren.

Sophie is geboren in 1991. Ze werd 20 jaar in 2011.

$1991 + 20 = 1991 + 9 + 11 = 2011$

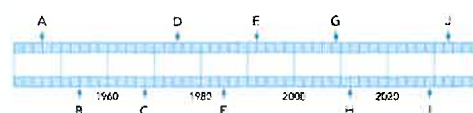
Voorbeeldsommen uit de basistaak

maart 2021	april 2021	mei 2021
ma 6 13 20 27	ma 5 12 19 26	ma 4 11 18 25
di 7 14 21 28	di 6 13 20 27	di 5 12 19 26
wo 8 15 22 29	wo 7 14 21 28	wo 6 13 20 27
do 9 16 23 30	do 8 15 22 29	do 7 14 21 28
vr 10 17 24 31	vr 9 16 23 30	vr 8 15 22 29
za 11 18 25	za 10 17 24 31	za 9 16 23 30
zo 12 19 26	zo 11 18 25	zo 10 17 24 31

Kijk op de kalender. Sleep de juiste antwoorden.

12-02-2023 is 12

- dinsdag januari maart vrijdag februari
- donderdag woensdag maandag zaterdag zondag

Vul de jaartallen in.

G

H

J